

Truman kadetom

WEST POINT, N. Y., 20. maja—Predsednik Truman je govoril kadetom West Pointa ob priliki 150-letnice te vojaške akademije. V glavnem je predsednik podčrtal:

Da vsled korejske vojne so svobodoljubne države mnogo bolj vojaško pripravljene kakor pa so bile pred dvema letoma.

Komunisti so hoteli odnesti na Koreji lahko zmago, toda so propadli.

Nihče naj ne misli, da je nevarnost tretje svetovne vojne končno odstranjena.

Sovjetski blok razpolaga z veliko, dobro izvežbano in opremljeno armado, ki razpolaga tudi s atomsko bombo.

MATI PUSTILA OTROKA V VLAKU

Mrs. Carolyn Harrison, ki je prispela v Cleveland, da nastopi službo v bolnici, je na policiji dala na zapisnik zanimivo zgodbo. Ona je mati treh otrok in je prišla iz Nashville, Tenn. Na vlak je dobila družbo matere, ki je imela dva meseca starega otroka. Mati se je, tako je rekla, odpravila na trenotek, v resnici pa je ni bilo nazaj. Harrisonovi ni preostajalo drugega, kakor da je vzela otroka s seboj. Otrok je izročen zavetišču, policija pa se trudi, da izsledi njegovo mater. Mrs. Harrisonova ve o njej samo to, da je mati navedla kot svoj priimek Lang.

McGRANERY POTRJEN KOT JUSTIČNI TAJNIK

WASHINGTON, 20. maja—Federalni sodnik James B. McGranery iz Pennsylvanije, je dobil v senatu potrdilo svojega imenovanja kot novi justični tajnik. Zanj je glasovalo 52 proti in 18 senatorjev. Vsi, ki so glasovali zoper imenovanje McGraneryja so republikanci, toda 14 republikanskih senatorjev se je pridružil 38 demokratom in glasovalo za imenovanje.

Rop lekarne

V ponedeljek zvečer sta prišla dva moška v lekarno na 11444 Superior Ave., ki sta oropala lastnika za \$327. Za časa ropanja sta se v lekarni nahajala samo lastnik Irwin E. Timen iz Orchard Dr., in klerik Leroy Richlak, star 18 let, 1444 E. 89 St. Roparja sta pobegnili v temno zelenem avtu.

Cena papirju se zviša

Kanadske papirnice, ki zalagajo po večini ameriške izdajateljice časopisov in revij, so te dni naznanile, da bodo povišale ceneno papirju za \$10 pri toni. Vzrok temu povišanju navajajo, da je valuta ameriškega dolarja padla v Kanadi, vsled česar morajo zvišati ceno, da se dvigne na njih raven.

Dom oropan

Ko se je družina John Zemchak iz 11410 Avon Ave. nahajala pri zdravniku, ker pričakuje Mrs. Zemchak v kratkem poroditi, je neznan vlomilec vdrl skozi kletjo v stanovanje, kjer je vzel iz otroškega banka \$20, iz kuhinjske omare nadaljnih \$20 in ček za \$92.

Adamičeva knjiga

Z jutrišnjim dnevom se bo lahko kupilo Louis Adamičovo zadnjo knjigo, ki jo je dovršil baš pred svojo smrtjo. Knjiga stane \$5 in si jo lahko nabavite v našem uradu.

Plin bo dražji

Clevelandska plinska družba East Ohio Gas Co. je začela pogajanja z mestno upravo, da se ji dovoli, da zviša pristojbino za uporabo plina.

KEFAUVER JE SIGUREN ZMAGE; UDELEŽBA VOLITEV BO VELIKA

WASHINGTON, 20. maja—Demokratski senator Estes Kefauver je izrazil svoje prepričanje, da bo dobil na konvenciji stranke nominacijo že pri prvem glasovanju. Za nominacijo bo potrebnih 616 glasov, Kefauver pa do sedaj razpolaga že s 127 delegati.

George Gallup, ki vodi zavod za raziskovanje javnega mnenja, je dal sledečo napoved:

Letošnjih novemberskih predsedniških volitev se bo udeležilo rekordno število volilcev—55 milijonov. Kdo bo pri volitvah zmagal, se sedaj še ne da prerokovati. Visoka volilna udeležba gre vedno v prid demokratom. Toda v danam slučaju in kot je razpoloženo sedaj, se zmaga prisodi lahko ali republikancem ali demokratom. Gallup je naglasil popularnost republikanskega kandidata—mislil je na generala Eisenhowerja, ki zna spremeniti položaja.

Nekateri demokratje silijo v ospredje predsednika spodnje zbornice Sama Rayburna. Napovedujejo mu, da če bi aktivno posegel v politično borbo, bi dobil za sebe javno mnenje demokratov, obenem pa bi razsvetlil sedaj več kot negotovi položaj v demokratski stranki, ko se ne ve, kdo jo kot glavni kandidat predstavlja, ali Kefauver, ali Harriman, ali Russell, ali governor Stevenson, ki je sicer kandidaturu odklonil, so pa oči mnogih demokratov uprte vanj.

Izjava governerja Stevensona

Zanimivi so pogledi governerja Stevensona na vloge, ki naj jih imajo posamezne države v sliopu ameriške federacije. Stevenson se je zavzel za to, da morajo posamezne ameriške države obdržati vse svoje pravice in da se morajo upreti valu, ki gre za tem, da federalni birokratizem, kateremu je napovedati boj, prevzame čimveč posla na sebe.

Ogled Mladinskega sodišča

Ob 50-letnici Mladinskega sodišča v Clevelandu se vrši javen ogled sodnijskih prostorov in popboljševalnice. Glavni vhod v to poslopje je na 2163 E. 22 St. in javnost si lahko ogleda prostoro danes popoldne od 2. do 4. ure ter jutri od 9. do 11. ure dopoldne ter popoldne od 2.30 do 4.30 ure. Ako gre večja skupina skupaj, je bolje poklicati telefonsko vnaprej. Številka je PR 1-8400.

Zaroka

Zaročila sta se Miss Josephine Plut, hčerka Mr. in Mrs. John iz 1040 E. 72 St., in Mr. Michael Rebich, sin Mr. in Mrs. Thomas Markovich iz 384 E. 160 St. Bilo srečno!

Zadušnica

V petek zjutraj ob 6.30 uri se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Vida ob 30-dnevni smrti Benno F. Koci.

ČE DOBI NOREC OROŽJE V ROKE

NORTH WILDWOOD, N. J., 20. maja—V bolnici za umobolne v Philadelphiji se je nahajal tudi 27-letni Louis M. Yollin. Yollin je dala bolnica dovoljenje, da gre na obisk svoje matere, ki živi v Philadelphiji. Obljubil je, da se bo takoj povrnil nazaj v bolnico.

Yollin je vzel na stanovanju svojega brata pištolo in odšel v Atlantic City. Ko se je peljal iz Atlantic City, je s pištolo v rokah poveljeval vozniku. Ko je prišel v North Wildwood, je svo-

SODNIK GLEDA PRAKTIČNO

BRIDGEPORT, Conn., 20. maja—Pred sodnikom Otto H. Lamacchia je stal zakonski par, ki je zahteval od sodnika, naj izravna nekaj družinskih preprirov.

Sodnik je razsodil: Ženi je naročil, naj da jezik za zobe, možu pa, naj v tem in podobnih preprih, predno gre stvar naprej, gre na sprehod in se pomiri.

Življenje v Kanadi

OTTAWA, 20. maja—V mesecih juniju in juliju 1952 se bodo vršile v štirih zapadnih provincijah Kanade splošne volitve. Iz volilnega boja, ko stranka kritizira stranko, se posname, da so v Kanadi pritožbe radi visokih davkov, radi omejitve kreditov in radi visokih stroškov za preživljanje. Vlada, ki je odgovorna za ta položaj, pa dokazuje, da se stroški preživljanja v zadnjem času sicer počasno, a stalno niso znižali, da bodo odpadli razne omejitve kredita. Stroški za preživljanje so v zadnjih tednih dejansko padli, vendar ne tako, da bi se padec občutil v splošnem gospodarstvu.

Zasedba naj preneha, zahteva Figl

DETROIT, 20. maja—Avstrijski kancler Leopold Figl, ki se nahaja na uradnem obisku v Ameriki, je razpravljal v "gospodarskem klubu Detroita" o položaju Avstrije in o možnosti njene mirovne pogodbe. Figl je trdil, da dela Rusija nepremostljive težave, vsled katerih ni mogoče priti do mirovne pogodbe z Avstrijo. Gre za primer, ki je edini v zgodovini, kaj pomeni, če se ne drži dana beseda. Figl zahteva za Avstrijo, da se prestane z zasedbo te dežele in če bo Rusija temu predlogu nasprotovala, Avstriji ne bo preostalo drugega, kot da se obrne na Združene narode, da ti posredujejo in rešijo avstrijsko vprašanje.

BOMBA RAZNESLA VLAK

SANTIAGO, Španija, 20. maja—Brzovlak, ki je imel smer Madrid-Vega, je na neki postaji treščil v štiri tovarne vagonne, ki so bili polni gasolina in eksplozivnega materiala. Posledice eksplozije so bile strašne. Tovorni vagoni, napolnjeni z bombami in gasolinom so eksplodirali in začeli goriti. Od osovja brzovlaka in njegovih potnikov so odkopali 11 trupel, toda končno število žrtev ni znano.

Voznik kaznovan

Francis X. Brennan, star 20 let, je na trati pred svojim stanovanjem na 20128 Miller Ave. parkiral svoj avto. Euclidška policija mu je dala zaradi tega listek kot kršenje prometnih določb. To je sodnik Burns večer zavrgel, češ, da policija ni imela prav, je pa Brennan obsodil na plačitev kazni \$30, ker se ni javil sodišču na 16. maja, kot bi se bil moral. Ko bi bil Brennan plačal listek, ko je bil isti izdan 9. maja, bi ga bilo stalo samo \$1.

Zglasi naj se

Iz Californije je prišla na obisk v Cleveland poznana Mrs. Lazar, katero prosi Mrs. Tutin, da ji pokliče telefonično po 5. uri popoldne na številko: HE 1-3785.

Zrak združuje, ne loči narodov--25 let, odkar je Lindbergh preletel Atlantik

OGROMEN POMEN POLETA NA MEDNARODNE ODNOSE

NEW YORK, 20. maja—20. maja 1927 je odletel sam v svojem letalu Charles A. Lindbergh iz Amerike v Evropo in premagal Atlantik. Pomen njegovega poleta takrat sta oba kontinenta cenila tako, da je bil Lindbergh središče svetovne pozornosti. Od takrat dalje je preko enega milijona in pol potnikov preletelo Atlantik iz Amerike v Evropo. V tem številu pa niso zapopadeni sto tisoči, ki so leteli v vojaški in drugi ne strogo civilni službi. Z rednim letalskim prometom med Ameriko in Evropo sta se oba kontinenta približala, kakor nikdar popreje.

Charles Lindbergh je bil namenjen v Pariz v Francijo, kjer je tudi srečno pristal, ne da bi se med potjo kje ustavil. Pariz je tedaj za trenotek postal svetovna pozornica. Poročila iz Pariza in zveze s Parizom so veljale obveščanju o posameznih fazah Lindberghovega poleta. V evropskih prestolnicah kot v Berlinu, Pragi, Dunaju, Rimu, predvsem pa v Parizu je bilo javno mnenje osredotočeno izključno na ime Lindbergha. V takratnem danem momentu se je naglasilo, da je ameriška tehnika na višini in da se ameriški vpliv po svetu širi. Dalje pa, da je tudi za Evropo Amerika tista, ki ne bo ostala v izolaciji, marveč bo posegla v razvoj evropskih dogodkov aktivno.

V političnem pogledu se je naglašalo, kar je bilo za tiste čase povsem razumljivo, da si je Lindbergh izbral kot mesto pristanka francosko prestolico Pariz ter hotel s tem povdariti vezi, ki vežejo Ameriko in Francijo.

14 OSEB OPTICALO V DVIGALU

OTTAWA, 20. maja—V dvigalu, ki je v službi v stolpu parlamentarnega poslopja, ki je visok 300 čevljev, je dvigalo sredi poti naenkrat obstalo. V dvigalu se je nahajalo 14 oseb. Reševalci te 14 je trajalo cele štiri ure. Rešeni so bili vsi brez kakih posledic.

Kefauver za odpoklic O'Dwyerja

WASHINGTON, 20. maja—Demokratski senator Estes Kefauver, ki je bil predsednik odbora za pobiranje in raziskavanje zločinov in raketirstva, je ponovil svojo zahtevo, da se odpokliče O'Dwyer s svojega mesta kot ameriški poslanik v Mehiki. Senator Kefauver trdi, da je bila administracija O'Dwyerja kot župana New Yorka taka, da je imela ozke zveze z velikimi kretirji.

Na prejšnjo zahtevo iste vsebine je Bela hiša odgovorila, da nima nikakih pomislekov zoper osebo O'Dwyerja kot ameriškega poslanika v Mehiki. O'Dwyer je na tem mestu še danes. Na zahtevo senatorja Kefauverja Bela hiša tudi sedaj ni spremenila svojega stališča.

Mož udaril ženo na busu

Policija je večeraj aretirala 46 let starega Eugene Crump iz 15909 Tarkington Ave., ki je sledil v svojem avtu busu, kateri je vozil do konca Lee Rd. Tam je vstopil in začel tepsti svojo ženo Lily Maude, tudi staro 46 let, ki se je nahajala na busu.

Clevelandčani na sejmju v Parizu

PARIZ, 20. maja—24 poslovslovnih ljudi iz Clevelanda se nahajajo v Evropi na študijskem potovanju. V Parizu so Clevelandčani posetili tudi pariški veleljese in so se ob tej priliki izmenjale značilne zdravice. Predsednik velesejma Fougere, da je izrazil svoje prepričanje, da se bo pomnožila zunanja trgovina med Zedinjenimi državami in Francijo. Ameriški poslanik v Parizu James Dunn, ki je bil popreje po-

Ob poletu je bilo Lindberghu 25 let in je vršil službo navadnega pilota. Lindbergh je odletel v Evropo dne 20. maja zjutraj ob 7.50 in je rabil 33 in pol ure, da je prispel v Pariz. Takrat Lindbergh ni imel današnjih radijskih zvez, marveč se je posluževal le običajnega kompasa.

Charles Lindbergh se je poročil z Anno Morrow, hčerko takratnega ameriškega poslanika v Mehiki. Znana je tragedija njegove družine, ko mu je bil ugrabljen in umorjen prvorojenec. Danes ima Lindbergh petero otrok. Lindberghovo ime je bilo na tehtnici javnega mnenja pred zadnjo in med zadnjo svetovno vojno, ko je dajal izjave o vrednosti letalstva in letalcev posameznih držav. Nemško letalsko silo je označil za prvo na svetu, a se je zmotil. Te izjave niso bile vedno v skladu z uradno ameriško politiko, oziroma z mnenji ameriških generalnih štabov. Trdil je tudi, da nemški nacizem predstavlja "val bodočnosti," kateremu bi se bilo nesmiselno upirati.

Sto tisoč ljudi ga je čakalo

Ko je Lindbergh pristal v Parizu, ga je na letališču čakala množica, ki je štela sto tisoč glav. Izven Pariza je dogodka kakršnjimkoli potom že prisostvovalo milijone ljudi. Lindbergh je postal na mah mednarodni junak. Pomen njegovega poleta je ocenil tudi takratni predsednik Calvin Coolidge, ki je odredil, da se ameriška križarka "Memphis" da Lindberghu na razpolago za njegov povratek v domovino. 48 držav Amerike si je nadelo nalogo, da dobi Lindbergha med svojo sredo. Lindbergh je moral obiskati vsako posamezno.

Dostojna proslava obletnice Okrog 1,8000 potnikov se je odločilo, da bo danes 20. maja poletelo v Evropo značnim potom. V kolikor ne danes, pa jutri dne 21. maja. Svetovno časopisje posveča obletnici prvovrstno pozornost in podčrtava praktične posledice njegovega prvga poleta predvsem v skrajšanju vožnje in poštini pošilk med obema kontinentoma.

Trije ranjeni v nezgodi

V koliziji dveh avtov snoč na Clark Ave. in W. 12 St. so bili trije moški ranjeni. Iz enega avta sta bila po koliziji vržena Robert Donnelly, star 30 let, ki se nahaja v opasnem stanju v Mestni bolnišnici, in Norman Prantle, star 32 let. Voznik drugega avta, Louis Johnson, star 20 let iz 10605 Ashbury Ave., pa je dobil le manjše praske.

Avto, v katerem sta se nahajala Donnelly in Prantle, je obstal na dvorišču hiše 1206 Clark Ave. Iz zadnjega dela avta je ob udarcu z drugim avtom odletela pnevmatika, ki je odskočila tri čevlje visoko in podrla nogo stola na porču.

Nov mesar

V Zadržni trgovini na 16201 Waterloo Rd. imajo sedaj novega mesarja, ki bo gospodinjam postregel točno in z najboljšo suho in svežo mesenino. Vodstvo se priporoča za naklonjenost.

Padec na ulici

Na mokri ulici je večeraj spodrsnilo 78 let stari Mrs. Anna Jaeger iz 19766 Henry St., Fairview Park, ki je tako nesrečno padla, da so jo morali odpeljati v bolnišnico.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ANGLEŠKI IMPERIJ V RAZKROJU?

(2)

Pozorišče Steedovih izvajan je bila ena največjih in ena najelegantnejših berlinskih dvoran. Diplomatska zastopstva, katerih v Berlinu ni malo, so poslala tja svoje zastopnike. Če ne naravnost poslanika samega, pa vsaj važnega svetnika ali tajnika.

Wickham Steed se je dotaknil britanske pisane imperialne ustave. Kot Britanec je moral priznati, da je za zunanji svet zelo malo napisanega, za Britance pa mnogo, ker Britanci ustavnih določil ne pišejo. Po predavanju je bilo na Steeda stavljenih več vprašanj, med njimi eno zelo pomembno, zelo karakteristično in ga je stavil domačin iz Singapore, britanski trdnjavi na Malajskem polotoku, kjer se številna britanska policija z rednimi britanskimi četami od zadnje svetovne vojne sem upira komunističnim naskokom. Ta Singaporec, ki je končal svoje študije v Berlinu, se je obrnila na Steeda s sledečim vprašanjem: "Vi trdite, da je v odnošjih med kolonijami, dominijoni in Londonom le nekaj malega zapisanega. Kaj pa urejuje druge odnose, če ni postavljenih nobenih pravil?"

Wickham Steed je na to odgovoril: "V britanskem imperiju vlada med narodi, kakor tudi v odnosih med njimi do Velike Britanije—'trust'—zaupanje. Britanski imperij kot skupnost narodov, ki živijo v tej državni tvorbi, ima podlago za svoje državno in socialno življenje nepisano, ali notranje kakor zapisano in vkoreninjeno vero in zaupanje v drug drugega, da je tako najbolje."

Singaporec je Steedu staval nazadnje usodno vprašanje: "Kaj pa bo tedaj, ko bo ta vera in to zaupanje prešlo—kaj bo takrat držalo skupaj britanski imperij?"

"Potem gremo pač narazen, toda mi v to ne verujemo," je dejal Steed.

Pri hladnem presojanju britanskega imperialnega življenja se moramo skrbno izogibati kakih drznih skokov. Britanec je konservativen celo v svoji revoluciji. Britanec ima za seboj svetovno obzorje, kakor malokateri drugi narod na svetu. Britanec ima stoletne diplomatske skušnje in zna spresti mrežo, v katero je zamrežiti ostali svet, ki ni v diplomatskih skušnjah dorastel angleškemu.

Da so Angleži—Britanci svet zase, ki se popolnoma loči od drugih, vsaj pa bolj kakor ostale države in narodi na svetu, je jasno. Britanec je dal temu dejstvu poseben povdarek s tem, da je krstil zvezo britanskih dominjonov z "Commonwealth of Nations." Rekli bi—skupna blaginja, bogastvo, sreča, blagostanje narodov. Ta naslov si je Britanec za svoj imperij dominjonov izbral v času, ko je že obstajala splošna Liga narodov! Torej—Britanec in Nations je svet zase, vse ostalo je zopet svet zase!

S tega stališča vzeto je razumljivo dosledno britansko zadržanje. Antisovjetski blok vari z vsemi duhovnimi in materialnimi sredstvi skupno zapadno evropsko armado, h kateri Britanec ne pristopi, ampak pravi: Velika Britanija in njen imperij pozdravlja to idejo, obljublja svojo pomoč, toda pristopiti k tej skupni armadi ne more, ker je britanska interesna sfera nekaj posebnega, popolnoma zase! Britanec pa istočasno sklepa posamezne regionalne, torej državne pogodbe z drugimi državami, v interesu britanskega imperija!

Britanec torej gleda po svoje na svojo državno tvorbo, v kateri je na sto milijone ljudi, vseh ver in vseh plemen na zemlji. Skozi stoletja je to tvorbo znal ohraniti. Dominjonon kakor Kanadi, Južni Afriki, Ceylonu, Indiji, Pakistanu, Avstraliji in Novi Zelandiji je dal državno samostojnost, misleč, da je britanski element, interes že tako močno povezan z dominjoni med seboj, kakor tudi z materjo domovino Veliko Britanijo, da se ni bati popolnega odpada in izstopa iz Commonwealth of Nations. Če to drži, potem gre za politično zvezo, ki je ogromni svetovni blok zase, ki razpolaga z morji in naravnimi zakladi, silno kulturo in silno civilizacijo in ki je razširjen razen Evrope po vseh kontinentih sveta. Število prebivalstva pa gre v visoke sto milijone.

V zadnjem času se je oglasila "Južno-afriška," strateško in gospodarsko važen britanski dominjon na jugu Afrike, kjer živi dva milijona in pol belcev in okrog deset milijonov nebelokožcev. Nacionalisti v vrstah belcev, katerim je na čelu sedanji predsednik vlade Malan, je napovedal, da bo Južna Afrika celo izstopila iz britanske dominjonske zveze. Ali je teoretično in praktično ta izstop mogoč?

L.C.

Branimir Gabričević:

STARE SLOVANSKE NASELBINE V APENINIH

Važen je poudarek, da so apeninski Slovani, ki so se bojevali za enotnost Italije, doživljali tudi svoj narodni preporod. Prav v tem času je delal eden od največjih sinov tega "ščavunškega" ljudstva, profesor Giovanni de Bubertis, ki je v slovenskem jeziku tega kraja pesnikoval, v italijansko pa prevajal Pucicevo izbrano poezijo.

Enainšestdeset let prej, preden so Kručani pobili Farana in njegove brigante, to je leta 1799, je bil v Neaplu obešen najznamenitejši sin Aquavive—Nicolo Neri (Nikola Črni), profesor filozofije na neapeljskem vseučilišču. Ko so revolucionarne sile zrušile fevdalno oblast burbonske dinastije, žal samo za kratko dobo, in razglasile ideje francoske revolucije, je bil Neri med prvimi voditelji nove parteno-pejske republike. Ko je reakcija spet prišla do oblasti, so Burbonci med drugimi neapeljskimi jakobinci poslali na vislice tudi filozofa iz Aquavive, čigar ime pozna še danes vsak apeninski "ščavun."

"Kadar je Nicola Neri prišel v Aquavivo," so mi pravili kmetje na trgu pred cerkvijo ter mi kazali ploščo, v kateri je vklesano: "Piazza Nicolo Neri," vedno je našemu ljudstvu govoril: "Nikar ne pozabite svojega jezika!" Stališče apeninskih Slovanov v dobi italijanskega zedinjenja in svetli lik Nicole Neria so pridobili našim kolonijam v Italiji časten naslov "patrioti," a ta naslov so dajali v južni Italiji samo tistim, ki so se aktivno bojevali za italijansko enotnost ter zoper fevdalno in cerkveno reakcijo. Nihče pa ni vprašal, zakaj so imeli apeninski Slovani tako stališče in taka načela. Odnos družbenih sil pri njih je bil prav tak, kakršen je v stotinah južno-italijanskih krajev.

Razvitega meščanskega razreda, ki bi bil nosilec novih družbenih in političnih idealov, ni bilo, pač pa so na eni strani stali mali posestniki—galantuomini, na drugi strani pa množica zapostavljenih in revnih kmetov. Zakaj med njimi samimi ni prišlo do razlikovanja razrednih sil in zakaj so bili vsi "ščavuni," reveži in posestniki, za Garibaldi in za zedinjenje?

Kakor vse kaže, so stališče tega zapuščenega slovanskega otoka določile njegove posebne zgodovinske in življenjske okoliščine. To je bila samoobramba pred okolico, ki jim je bila tuja po jeziku in po tradiciji, prav posebno pa po krajevnih interesih. Tudi svoj jezik so ohranili iz samoobrambe, da jih drugi ne bi razumeli, ter so za stvari, ki so bile podobno označene v njihovem in italijanskem jeziku ustvarjali nove besede. Tako so za vino (il vino) ustvarili besedo "žrt," za tobak, ki ga v stari domovini niso poznali, pa besedo "dimáč."

Kakor so se branili s svojim jezikom, tako so se branili tudi v življenju. Ker je bilo vse okrog njih burbonsko in papeško, so bili iz samoobrambe garibaldinci in patrioti. Na tak način se lahko raztolmači tudi to, kar je pripovedoval nedavno umrl italijanski pisatelj F. Jovine, po rodu iz bližnje Gualdalfiere, v svoji knjigi "Le terre del Sacramento." Ko so po prvi svetovni vojni italijanski kmetje tega kraja bili v boju z velesposetniki in so stopili v stavko, so prišli na zapuščen polja "ščavuni" in začeli delati.

To žalostno stavkolomstvo ni samo pomanjkanje razrednih zavednosti v najširšem smislu, temveč tudi rezultat na njihov način razumljene samoobrambe. Delajo pač to, kar ne dela italijansko morje, ki jih obdaja. Če bi bilo drugače, tudi svojega jezika ne bi bili do danes ohranili. "Nikar ne pozabite svojega jezika!"—ni bil samo romantični poziv obešenega jakobinca, tem-

več kmečki nasip za obrambo njihovih krvavih življenjskih interesov. To je tista posebnost, ki jo je treba upoštevati pri zgodovinski in družbeni ocenitvi apeninskih Slovanov.

Sedel sem v delovni sobi učitelja Maddalona, kjer je tudi njegova za vaškega učitelja bogata knjižnica.

"Danes se govori 'po našu' samo v Kruču, Stefiliču in Mundimitru," mi je razlagal učitelj, "a nekdanj so skoraj vsi kraji bili slovanski: Palata, Taveuna, San Giacomo degli Schiavoni, Mafalda, Montelunga, Stiblaž (San Biagio). Ti kraji so bili popolnoma italianizirani pred koncem 18. letja, a še danes najdete v vsakem slovanske priimke: Berkič (Berchici), Staniša (Staniscia), Mirko itd.—Tuintam so ohranjene tudi nekatere naše besede. V Palati se še danes imenuje eden od okolišev "Gradina," v Mafaldi pa "Galavizza" (Galavica). Vse te naše naselbine so nastale v prvih 10 letjih 16. stoletja. Na župni cerkvi v Palati je bil napis: "HOC PRIMUM DALMATIAE GENTES CASTRUM INCOLVERE AC TEMPLUM A FUNDAMENTI EREXERE ANNO MDXXX." (Ta kraj so naselili Dalmatinci ter od temelja zgradili cerkev leta 1531).

Maddalona je potegnil iz omare znano Rešetarjevo študijo. Ko sem listal po njej, sem našel, da slovanski naseljenci na Apeninskem polotoku niso bili samo v 16. stoletju, temveč že prej in da niso bili samo v Melisi, temveč čitudi po pokrajinah Abruzzi, Marche, (sin slovanskega naseljenca v provinci Marche je bil tudi znameniti papež Sikst V.—druga polovica 16. stoletja), na jugu pa celo po Basilicatu, Calabriji in na sami Siciliji. Notarski spisi iz Matere (Basilicata), ki so bili napisani pred koncem 15. stoletja, navajajo veliko število ljudi, ki imajo slovanska imena: Raduanus (Radovan), Vuccassinus (Vukašin), Staniscia, Preradoviza itd. Krajevna zgodovina istega mesta govori o nekem duhovniku, ki ga krajevni kler ni hotel izvoliti za predstojnika katedrale, češ da je "figlio d'uno Schiavone" (sin Slovana).

Ko je leta 1584 avelinski škof poslal novega župnika v vas Palearino dekli Schiavoni (danes Villanova v pokrajini Avellino, kjer so tudi prebivali Slovani), so se prebivalci uprli ter zahtevali duhovnika, ki bi bil "slovanske in dalmatinske narodnosti," kakor je to pri njih že od nekdaj v navadi." Ne vem, če je avelinski škof takrat ustregel njihovi želji, dejstvo pa je, da se še npbena škofija ni brigala, da bi "ščavuni" vsaj evangelij poslušala v svojem jeziku.

"Če bi bili mi," je pripovedoval Maddalona z izrazom svoje značilne melanholije, "poslušali stoletja samo evangelij v našem jeziku, bi bilo nas Slovanov v Italiji danes na desetine in desetine tisočev."

V naseljih, kjer so ohranili jezik svojih pradedov, se v cerkvi ne sliši stara narodna beseda. Majhna izjema je menda Mundimitar, kjer se je slovanska govorica najbolj ohranila. Tamkaj ljudstvo med obredi velikega tedna še danes večkrat zapoje ganljivo staro pobožno pesmico, ki se začinja takole:

"Homo, dol je ena crkivica; golobica zgudju, Mater božju budu."

(Budu—pojdimu, doli v cerkvico; golobice gralijo. Mater božjo budijo).

Ko sem v Equavivi hotel obiskati cerkev, baročno stavbo, kakršnih je mnogo po krajih bivšega kraljestva dveh Sicilij, sem našel cerkvena vrata zaprta, čeprav je bila nedelja.

"Zdaj nimamo župnika," so mi

razlagali prebivalci. "Z onim bivšim smo se skregali, pa nam je škof zagrozil, da nas bo 'kaznovan' in da nam ne bo poslal novega, dokler se ne poboljšamo."

Nisem se zanimal za vzroke tega spora. Z žalostjo v duši sem mislil, kako so številna naselja, razsejana po Apeninih od mnogih činiteljev popolnoma potujčena. Ostala so po nekem čudežu samo tri naselja, kjer ni ohranjen samo naš jezik, temveč imajo prebivalci tudi precej živo zavednost, da so Slovani in da so pred mnogimi, mnogimi leti prišli od one strani morja. Zaradi tega tudi vsakega našega človeka iz stare domovine imajo za svojega človeka, za svojega brata.

"Brat moj," tako vas bo nagovoril kmet iz teh slovanskih jezikovnih otokov, ko bo slišal, da ste iz stare domovine.

Besede so mogočne in vsevedne. "Brat moj!" Ko so apeninski "ščavuni" tako obračajo do svojega človeka, dokumentirajo s tem odnose iz prastare dobe. Od "brat moj" do "tovariš" so minila stoletja. Spremenili so se odnosi med ljudmi in besedami, ki odnose izražajo. Tudi pri Slovanih v Apeninih se je marsikaj spremenilo in dogodilo od takrat, ko jih je vojvoda Mirko odpeljal od izliva Neretve, beseda, s katero nagovarjajo, svojega človeka, pa je ostala ista—"Brat moj!" Kaj je to? Ali je to izraz neobogatenosti jezika, ki se, daleč od matice, ne more razvijati, ali pa globoka žalost za tem, kar je bilo in kar se v sedanjih življenjskih razmerah ne more več povrniti? Narodna zavednost Slovanov v Apeninih?

Ni nobene zavednosti, bi mi morda rekla večina tistih, ki se ukvarjajo s takimi vprašanji, temveč samo občutek tega zapostalega ljudstva in dokaz, da se italijanski "ščavuni" od drugih Italijanov razlikujejo samo po svoji govorici. Pa tudi učenjaki,

SKOPLJE, RAZVIJA ŽIVLJENJE V MAKEDONIJI

Govoriti o Skoplju, glavnem mestu ljudske republike Makedonije, pomeni opisovati dobo, med katero je to mesto v resnici postalo gospodarsko in kulturno središče Makedonije.

Skoplje je znano že iz rimske dobe. Bilo je postaja glavne prometne zveze med vzhodnim in zahodnim delom rimskega cesarstva. Znano pa je tudi iz zgodovine južnih slovanskih narodov. Nekdanj je bilo prestolnica carja Dušana. "Kale"—velika trdnjava, ki se še danes dviga v sredini Skoplja, pričča, da je imelo to mesto važno strateško vlogo v bojih južnih slovanskih plemen zoper Bizantince in pozneje zoper Turke. Zgodovina pripoveduje o velikem pomenu mesta tudi v poznejših dobah.

Razni spomeniki iz dobe turškega gospodstva pričajo, da je bilo Skoplje uvrščeno v vrsto velikih mest ne samo po svojem strateškem položaju. Tudi v novejši dobi, ko so bili boji za vpliv v Makedoniji, je bilo Skoplje važjišče med velikobolgarskimi, velikosrbskimi in velikogrškimi tendencami.

V nekdanji Jugoslaviji, ko so državo razdelili na banovine, je postalo Skoplje središče banovine in v tej dobi so bili tudi poskusi za gospodarski in kulturni napredek mesta primerni njegovi politični vlogi. Gradili so tovarne in večja podjetja, mesto je dobilo železniško in cestno zvezo z vsemi mesti Makedonije, zidali pa so tudi razne javne stavbe. Začeli so se tudi podobni poskusi v kulturnem pogledu. Ustanovili so odsek beograjske filozofske fakultete, gledališče, dve gimnaziji, učiteljske itd.

Vse to prizadevanje pa je bilo omejeno. Oblastniki stare Jugoslavije pri razvoju mesta niso mogli priti do kraja. Njihova politika do Makedonije sploh je bila politika gospodarskega in kulturnega zapostavljanja, kar je

ki so o tem pisali resne knjige, omenjajo, da se v teh naseljih le najde kdo, ki ima še nekakšno blede sliko o tem, da so njihovi predniki prišli z one strani morja. Jaz sem tisto nedeljo meseca januarja 1949 dobil v Aquavivi drugačen vtis.

Skozi gosto skupino ljudi se je priril do mene kmet srednjih let ter začel z menoj govoriti v čistem hrvaškem jeziku, da sem ga začudeno vprašal, kako je to mogoče.

"Bil sem v Ameriki in sem se vedno družil z našim svetom. Bilo jih je mnogo iz Dalmacije, Like in od povsod."

Matijač, tako se je imenoval ta kmet, je pripovedoval o svojem bivanju v Ameriki in o svojem druženju z "našim svetom" tako naravno, da je že sam način njegovega pripovedovanja pričal, da so njegove trditve o našem svetu v Dalmaciji in Liki naravne in resnične.

"Korko do naš svit (koliko je našega sveta) bilo u Kruč, Filič oš (in) Mundimitar?"—so otožno omenjale neke stare žene. Spominjale so se s tem tistega "našega sveta," ki se je po trpljenju v raznih italijanskih ječah in taboriščih proti koncu leta 1943 pomikal proti Bariju, da bi se pridružil enotam narodno-osvobodilne vojske v Bariju. V slovanskih kolonijah, o katerih niso niti sanjali, so ti ljudje našli prastaro prisrčnost in gostoljubnost.

Skopo zimsko sonce je zahajalo za samnitskimi gorami, ko sem s svojimi mnogimi znanci stal na cesti proti Campobassu, pripravljeno, da se od njih morda za vedno poslovim. Preden sem stopil v avtomobil, so me nekateri potegnili na stran ter mi šepetali:

"Zaupamo ti, da bomo pri prihodnjih pokrajinskih volitvah za naše tri občine zahtevali avtonomijo. Nas je pet tisoč—dovolj za avtonomno slovansko republiko."

(Po "Slovenskem poročevalcu")

prišlo zlasti v Skoplju kot glavnem makedonskem mestu do polnega izraza. Tudi objektivne možnosti za razvoj mesta so oblastniki izkoriščali le toliko, kolikor se je strinjalo s koristimi vladajoče buržoazije.

Kakšne možnosti so bile za vsestranski razvoj, se je izkazalo šele po osvoboditvi. Po osvoboditvi je postalo Skoplje pravo središče gospodarskega in kulturnega življenja. Iz nekdanjega pokrajinskega mesta z blizu 60.000 prebivalci, je nastalo že po nekaj letih industrijsko središče z nad 100.000 prebivalci, v katerem pa je bilo zelo živahno tudi znanstveno in umetniško udejstvovanje. Že v prvih dneh po osvoboditvi so se začele reorganizacije gospodarskih podjetij. Iz nekaj manjših, nerentabilnih tekstilnih podjetij je zrastla velika tovarna platna "Kuzman Josifovski-Pitu."

Podobne spremembe so bile tudi v drugih gospodarskih panogah. Ko so pri teh gospodarskih reorganizacijah primerjali zmogljivost podjetij s stvarnimi potrebami in zlasti z objektivnimi možnostmi za ustanovitev drugih podjetij, se je dobro videlo, kako je mlada republika zapuščenata in neizkoriščena.

Po petletnem planu so se od leta do leta gradile nove tovarne, med katerimi je v ospredju veliki zavod za kovinske izdelke "Tito," za njim pa vrsta drugih podjetij, o kakršnih v nekdanji "vardski banovini" ljudje niso niti najmanj sanjali. Z novimi tovarnami so nastajali tudi ustrežajoči objekti življenjskega standarda, toliko gospodarski napredek pa je zahteval tudi nove znanstvene in kulturne ustanove za pridobitev in vzgojo potrebnih kadrov.

Visoko kvalificiran kader je bil zajamčen z ustanovitvijo filozofske fakultete leta 1946, po-

tem s kmetijsko-veterinarsko, medicinsko, tehnično in ekonomsko-pravno fakulteto. Srednje in nižje strokovne šole dajejo kvalificirani kader. To so predvsem tehnična šola, trgovska akademija, industrijska šola, gradbena in kmetijska šola, medicinske šole z raznimi oddelki in vrsta nižjih strokovnih šol.

Veliko število delavcev se izobražuje tudi v raznih začasnih šolah, tehnikumih, tečajih itd. Ze tole pove dovolj o velikanskem prosvetnem napredku mlade makedonske republike: leta 1939 je bilo na fiziološkem odseku beograjske fakultete v Skoplju samo 165 študentov, danes pa ima univerza v Skoplju nad 3.300 slušateljev. V zadnjem predvornem letu je bilo na 843 osnovnih šolah 1.967 učiteljev in 98.716 učencev, zdaj pa je na 1.400 osnovnih šolah 2.579 učiteljev in 138.380 učencev.

Pred vojno ni bilo nobene šedemetke, zdaj jih je 127, strokovne šole so bile samo tri, zdaj jih je že 21, gimnazij je bilo 15, zdaj jih je 24, učiteljska so zdaj štiri, pred vojno pa je bilo samo eno.

Naglo so se razvile tudi kulturne in umetniške ustanove. To je predvsem makedonsko narodno gledališče s svojo dramo, opero in baletom. Danes se gledališče v Skoplju po svoji umetniški vrednosti primerja z najboljšimi gledališči drugih republik. Muzeji so posebna panoga v kulturnem življenju Skoplja. Makedonija je znana po svojih arheoloških zakladih. Svoje arheološke in druge umetniške zaklade pa ima tudi samo Skoplje. To so arheološki in etnografski muzej z znamenitimi vzorci stare rimske keramike in kiparstva, potem spomeniki turške arhitekture, cerkev sv. Spasa, prirodoslovni muzej in vrsta drugih znanstvenih in umetniških objektov.

V življenju Skoplja so važne tudi razne ustanove folklornega pomena. Za posamezne vrste narodnega blaga, ohranjenega iz davnih časov, so posebne ustanove. Na prvem mestu je folklorni inštitut, potem znameniti ansambl makedonskih narodnih plesov in pesmi, ki uživa velik sloves tudi v inozemstvu. Umejniška galerija v znanem kulturnem spomeniku Dautpašin amam. To je stalna zbirka upodabljalnih in drugih umetniških del najboljših jugoslovanskih slikarjev nekdanjih dob in današnjih časov. Društvo upodabljalnih umetnikov ima vsako leto razstave slik in drugih umetnin makedonskih umetnikov.

Velika skrb je posvečena tudi razvoju književnosti. Po osvoboditvi se je uveljavilo mnogo novih pesnikov, pisateljev, dramatikov, kritikov in drugih. Tudi mladi makedonski glasbeniki pripravljajo prvo domačo opero "Goce" po drami enakega imena znanega makedonskega pesnika Venka Markovskega.

Nemogoče pa je govoriti o današnjem Skoplju in pri tem molčati o njegovi vlogi v boju makedonskega naroda med okupacijo. V Skoplju je bil sedež pokrajinskega komiteja. Med osvobodilnim bojem je Skoplje igralo veliko vlogo pri preskrbovanju partizanov in tudi pri vzgajanju novih borcev. V Skoplju so žrtvovali svoja življenja mnogi najbolj sinovi makedonskega naroda, med njimi tudi trije narodni heroji.

Pri svojem velikem gospodarskem in kulturnem razvoju in napredku pa je Skoplje tudi središče političnega življenja. Tam so najvišji organi vseh državnih in družbenih organizacij, mnogi spomeniki na junake in žrtve osvobodilnega boja pa so dokazne večne hvaležnosti prebivalcev Skoplja in vsega makedonskega naroda tvorcem nove Jugoslavije.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

IMENIK DRUŠTVENIH URADNIKOV ZA LETO 1952

"Ameriško jugoslovanski center" na Recher Ave.

Predsednik Tony Vrh; podpredsednik Frank Zagar; tajnik Andrew Ogrin, 18508 Shawnee Ave., KE 1-1107; blagajnik Theodore Kirchner ml., zapisničarica Gusti Zupančič; nadzorni odbor: John Gerl, predsednik, Leo Bostjančič in John Barčič; gospodarski odbor: Frank Dordich, predsednik, Frank Tegel in Frank Rupert; publicistični odbor: Frank Tegel, Gusti Zupančič in Andrew Ogrin; ostali direktorji: John A. Fakul, John Zupančič, Robert A. Kastelic in Frances Gorjanc; poslovodja John Zigmant in oskrbnik Louis Mohar. Seje se vršijo vsako tretjo sredo v mesecu ob 7.30 uri.

"Cvetovi Nočle" št. 450 SNPJ

Predsednik Frank Podbošek, podpredsednik Anton Vrh, tajnik Frank Tegel, 954 E. 239 St. RE 1-4399, blagajnik Justin Martinič, zapisničarica Mary Dočič, nadzorni odbor: Frank Mihele, Fred Martin, Delveve, 1287 E. 169 St., IV 1-2048, nadzornice: Frances Tavcar, Jean Paik in Ursula Unečič, zastopnice za Klub društev SND Josephine Stwan in Julia Brezovar. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu v AJC na Recher Ave. ob 10. uri dopoldne.

"Carniola Hiva" št. 493 L TM

Bivša predsednica Mary Bolta, predsednica Josephine Stwan, podpredsednica Christine Glavan, duhovna voditeljica Agnes Zobet, spremljevalka Mary Mahne, vratarica Pauline Zigmant, strážnica Mary Vesel, zapisničarica in tajnica bolniškega oddelka Julia Brezovar, 1173 E. 60 St., EN 1-4758, finančna tajnica Pauline Debevec, 1287 E. 169 St., IV 1-2048, nadzornice: Frances Tavcar, Jean Paik in Ursula Unečič, zastopnice za Klub društev SND Josephine Stwan in Julia Brezovar. Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu v dvorani št. 1 SND na St. Clair Ave., ob 7.30 uri.

"Cleveland" št. 126 SNPJ

Predsednik Louis Smrdel, podpredsednik Edward Branisel, tajnik John J. Gabrenja, 22100 Ivan Ave., RE 1-6268, blagajnik Frank Yako-vec ml., zapisničarica Blaž Novak, reditelj John Pirc, nadzorniki: Ar-dithy John Pirc, nadzorniki: Ar-dithy Yurečič, Victor Gruden, Louis Virant st; mladinski reditelj Andrew Curry (Korenčič), ml., zdravniki vsi slovenski zdravniki v Clevelandu in okolici. Sprejeta se članstvo od 16. do 50. leta in otroke od rojstva do 16. leta. Prosta zdravniška preiskava. Seje se vršijo vsako tretjo nedeljo dopoldne v SND.

"Collinwoodske Slovence" št. 22 SDZ

Predsednica Fannie Brezovar, 305 E. 232 St., podpredsednica Fannie Kromar, 665 E. 160 St.; tajnica Rose Mickovic, 19612 Cherokee Ave., IV 1-6500; blagajničarka Frances Tomšič, 693 E. 160 St.; zapisničarica Rose Simenc, 799 E. 155 St.; nadzornice Filomena Sedev, Mary Cernigoj in Steli Kon-cilija; zastavonoša Mary Malovrh; zdravnika dr. Anthony Skur in dr. Victor Opaskar. Seje se vršijo vsako drugo sredo v mesecu v Slov. domu na Holmes Ave., v spodnjih prostorih.

"Klub društev AJC" na Recher Ave.

Predsednik Frank Segulin, podpredsednik A. Ogrin, tajnik John Zupančič, 460 E. 270 St., tel. RE 1-4488, blagajnik Frank Tegel, za-pisničarica Mary Medvešek, nad-zorni odbor: Mary Dodič, Mary Se-gulin in Frances Zajec, publicistični odbor: Mary Medvešek, Gusti Zu-pančič, L. Zgonik, Frances Julylia in M. Dodič. Seje se vršijo vsaki prvi ponedeljek v mesecu.

Klub "Ljubljana"

Predsednik Ludvik Prosen, podpredsednik Frank Segulin, tajnica Frances Julylia, 832 E. 209 St., KE 1-0325, blagajnik Louis Godec, za-pisničarica Louise Dordich, nad-zorni odbor: John Ludvik, Andrew Ogrin, John Oshaben, kuharica Frances Gorjanc, stric Joseph Plev-nik, teta Frances Rupert in maršal Louis Starman. Seje se vršijo vsaki zadnji terek v mesecu.

"Kras" št. 8 SDZ

Joseph Jerkič, 19071 Naumann Ave., predsednik; Stanley Koželj, 18931 Naumann Ave., podpredsednik; Jennie Koželj, 687 E. 156 St., tel. LI 1-3590, tajnik; Jennie Kapel, 1861 Sagamore Dr., blagajničarka; John Kapel, 1861 Sagamore Dr., zapisničar; nadzorniki: Joe Kopore, predsednik, Martha Batič in Mary Kobal. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 1.30 uri popoldne v Slov. domu na Holmes Ave.

"Lipa" št. 123 SNPJ

Joseph Trebec, predsednik; Andy Skerl, podpredsednik; Mrs. Mary Stokel, 6922 Hecker Ave., tel. HE 1-0393, tajnica; John Slvec, blagaj-nik, Charles Penko, zapisničar; nadzorniki: Stanley Pockar, Frank Pyke in Joseph Filipic. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v sobi št. 4 SND ob 1. pop.

"Loška dolina"

Predsednik Frank Baraga, podpredsednik John Krasovec, tajnik Frank Bayec, 1097 E. 66 St., HE 1-9083, blagajnik-zapisničar John Leskovec, nadzorniki: John Lokar, Frank Turek in Tony Petkovišek, za Klub društev SND John Lekan ml., za Klub društev Slov. doma na Holmes Ave. Frank Znidarčič in Casper Knaflec. Seje se vršijo vsako tretjo sredo

v mesecu v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

"Lunder-Adamič" št. 28 SNPJ

Predsednik Krist Stokel, podpredsednik John Marn, tajnik An-ton Wapotich, 892 E. 73 St., blagaj-nik William Candon, zapisničar Joseph Okorn, nadzorni odbor: Louis Zele, Stanley Dolenc, Rose Retar, reditelj mladine William Wapotich, reditelj Jacob Zagar, za Klub društev SND William in An-ton Wapotich. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri zj. v SND.

"Mir" št. 142 SNPJ

Predsednik Anton Bokal, podpredsednik Frank Komidar, tajnik Frank Sustarsich, 15726 Holmes Ave., blagajnik John Prusnik, za-pisničarica Frances Sušelj, reditelj John Plovar, nadzorniki: August F. Svetek, Peter Adam in Frank Ludvik. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. domu na Holmes Ave.

"Napredne Slovence" št. 137 SNPJ

Predsednica Josephine Tratnik, podpredsednica Josephine Mežnar-šič, tajnica Josie Zakrajšek, bla-gajničarka Josie Krasovec, zapisi-čarica Albina Braidič, nadzornice: Jennie Skuk, Helen Mikuš in Katie Bradach, bolniška nadzorni-ca Jennie Drobnič, za Federacijo SNPJ Josephine Tratnik in Josie Zakrajšek, za farmo SNPJ Urška Mulej in Pavla Artel, za Atletično klub Alma in Nada Zagar, za Klub društev SND in čitalnico Jennie Skuk, za podr. št. 39 Sans Helen Mikuš. Seje se vršijo vsaki prvi četrtek v mesecu v starem poslojpu SND na St. Clair Ave.

"Naša zvezda"

Predsednik Andrew Ogrin; pod-predsednik Joseph Vitič; tajnica Mary Medvešek, 21141 Goller Ave., tel. IV 1-3822; blagajničarka Fran-ces Julylia; zapisničarica Frances Modic; nadzorni odbor: Louis Mo-har, John Korosec in Frances Gor-janc; arhivarka Mary Medvešek; mojster odra Louis Mohar. Seje se vršijo vsaki prvi petek v mesecu v AJC na Recher Ave.

"Mladinski pevski zbor SDD"

Predsednik John Terlep; pod-predsednik Jerry Pike; tajnik Mary Vidrih; blagajnik Katy Ar-tel; zapisničarica Jennie Skerl; nadzorniki: Jerry Pike, Jim Kožel, Anna Brenčič. Seje se vršijo vsaki prvi terek v mesecu v Slov. del. domu na Wa-terloo Rd.

"Na Jutrovem" št. 477 SNPJ

Predsednik Peter Segulin, pod-predsednik Anton Traven, tajnik Charles Basa, 10313 Reno Ave., blagajnik Joseph Bartol, zapisi-čar Mike Ludvik, nadzorniki: John Samsa, Joseph Rolih in John Law-rencič. Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. del. dvorani na Prince Ave. ob 10. uri zju-traj.

"Napredni Slovenci" št. 5 SDZ

Predsednik Andrej Tekauc, pod-predsednik John Stefe, tajnik Matthew Debevec, 1287 E. 169 St., IV 1-2048, blagajnik Tom Kraich, zapisničar Frank A. Turek, nad-zorniki: Charles Koman, Frank Stefe in John Nestor. Seje se vršijo vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri zjutraj v sobi št. 3, staro postlojpe SND na St. Clair Ave.

"Naprej" št. 5 SNPJ

Predsednik Joseph Skuk; pod-predsednik Eddie Mramor; tajnik John Krebel, 6409 St. Clair Ave.; blagajnik Joseph Batis; zapisničar Felix Strumbel; nadzorniki: Anton Zakrajšek, Anton Mihelič, Andy Turkman. Društveni urad se na-haja zgoraj v starem poslojpu Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9.30 uri zjutraj v SND, dvorana št. 1. novo postlojpe.

Pevski zbor "Jadran"

Predsednik Louis Smrdel; pod-predsednik George Marolt; tajnik-blagajnik Frank Bittenc, 2004 Nela-wood, E. Cleveland, O. LI 1-2102; zapisničarica Wilma Glazar, arhi-varka Florence Unečič, nadzorni odbor: Joe Planinc, Tony Prime in Fred Cesnik; pevovodja Vladimir Maleček, pianist Reginald Resnik. Vaje se vršijo vsako sredo zvečer ob 8. uri v Slov. del. domu na Wa-terloo Rd.

Krožek št. 1 "Progressivnih Slovence"

Predsednica Anna Zajc; podpred-sednica Frances Henikman; tajnica in blagajničarka Mary Vidrih, 15718 Grovewood Ave.; zapisničarica Theresa Gorjanc; nadzornice: Frances Francel, Rose Pavlin in Rose Sanabor; prosvetni odbor: Bertha Dovan, Jennie Prince in Antonia Tomle. Seje se vršijo vsaki prvi četrtek v mesecu v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

"Progressivne Slovence" krožek št. 2

Predsednica Cecelia Subel, pod-predsednica Frances Legat, tajnica Mary Bozich, 19161 Monterey, IV 1-7074, blagajničarka Marie Za-krajšek, zapisničarica Rose Retar, nadzornice Jennie Skuk, Helen Mi-kuš in Rose Fier, za Sans št. 39 Ursula Mulej, Katie Bradach in Amelia Božejav, za Klub društev SND Ivanka Shiffrer, za čitalnico Rose Retar.

Seje se vršijo vsako tretjo sredo v mesecu v dvorani št. 2, SND na St. Clair Ave.

"Progressivne Slovence" krožek št. 3

Predsednica Mary Kobal, pod-predsednica Mary Lokar, tajnica-blagajničarka Mary Ster, 19302 Arrowhead Ave., KE 1-5773, za-pisničarica Gusti Zupančič, nad-zornice Frances Gorjanc, Frances Julylia in Anna Nagode. Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu v AJC na Recher Ave.

"Ribnica" št. 12 SDZ

Predsednik Frank Wirant, pod-predsednik Anthony Kausek, taj-nik Joseph Ban, 1201 E. 168 St., zapisničar Andy Sadar, blagajnik Anton Debeljak, nadzorni odbor: Frank Debeljak ml., Frank Lunder in Edward Herbst, za Klub društev SND Frank Debelak, za Sans št. 39 Joseph Champa; za AJC John Ko-malar in Frank Virant. V slučaju bolezni sporočite pismeno tajniku ali pokličite zapisničarja HE 1-7805. Seje se vršijo vsaki drugi petek v mesecu ob 7.30 uri zvečer v sobi št. 4, staro postlojpe SND na St. Clair Ave.

"Svoboda" št. 748 SNPJ

Predsednica Antonia Tomle, pod-pred. Jos. Vesel, tajnica Josephine P. Terbizan, 14707 Hale Ave., LI 1-1464, blagajničarka Josephine Seitz, 16213 Waterloo Rd. Zastopni-karica Leopoldina Vozel, nadzorni odbor: Mary Kafirle, Anna Zaic in T. Gorjanc. Zastopnice za ženski odtsek farme SNPJ: Theresa Gor-janc, Antonia Tomle in Josephine Vesel; za Clevelandsko federacijo SNPJ: Theresa Gorjanc in Leo-poldina Vozel. Seje se vršijo vsaki drugi petek v mesecu v čitalniških prostorih SDD na Waterloo Rd.

"Slovenske Sokolice" št. 442 SNPJ

Predsednica Frances Legat, pod-predsednica Mary Hrvatin, tajnica Julia Zerovnik, 14919 Hale Ave., blagajničarka Ivanka Shiffrer, za-pisničarica Cecelia Subel, za Klub društev SND in Sans Mary Som-rak, za Federacijo SNPJ Julia Zerovnik, za farmerski odbor SNPJ Ivanka Shiffrer, nadzornice: Mary Somrak, Slavka Sadecak in Mary Zarnik. Seje se vršijo vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Slov. nar. dom na St. Clair Ave.

Charles Vrtošnik, predsednik; Frank Plut, podpredsednik; John Tavcar, tajnik; Josephine Zakraj-šek, blagajničarka; Josie Petrič, za-pisničarica; namestniki: Cyril Ro-vanšek, Andrew Turkman, Andrej Tekavec; in Josephine Stwan; nad-zorni odbor: John Pollock, John Centa, Anton Wapotich, Lea Polj-šak in Frank Elersich; gospodar-ški odtsek: Frank Cesnik, predse-dnik, Joseph Okorn, zapisničar, Frank Wirant, Janko N. Rogelj, Anthony Zakrajšek, Joseph Fifolt in Stanley Dolenc. Seje direktorija se vršijo vsaki drugi terek v mesecu. Vsa korespon-denca, tikajoča se SND, se naj poš-lje na naslov: SDD, 6409 St. Clair Ave., Cleveland 3, O. Uradne ure so od 9.30 do 12., od 2. do 5.30 in od 7. do 9. zv. Ob sredoah popoldne in ob nedeljah ni uradnih ur.

"Slov. moška zveza" št. 3

Predsednik Chas. Benevol, pod-predsednik Anton Mavsar, tajnik Frank M. Perko, 1092 E. 174 St., IV 1-5658, blagajnik Joseph Hoče-var, zapisničar Jim Stopar, nad-zorniki: Jim Kastelic, Joe Peru-shek, Martin Komachar; za Fede-racijo SMZ Anton Rudman in Mar-tin Valetich. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Slov. domu na Holmes Ave. Assesment se pobira 24. in 25. v mesecu od 6. do 8. zv. v Slov. domu.

"Slov. moška zveza" št. 5

Predsednik John Sever, podpred-sednik Frank Cesnik, tajnik-blagaj-nik Tony Krampel, 1003 E. 66 Pl., UT 1-8387, zapisničar Frank Ku-har, nadzorni odbor: Frank Kuhar, Louis Erste, Frank Petkovišek; za Federacijo SMZ Frank Brancel, Louis Erste, Frank Brancel in Frank Petkovišek; za Klub društev SND in Čitalnico John Sever. Seje se vršijo vsako tretjo so-boto v mesecu, dvorana št. 4 staro postlojpe SND na St. Clair Ave.

"Sv. Ane" št. 4 SDZ

Predsednica Julija Brezovar, 1173 E. 60 St., podpredsednica Jen-nie Stanonik, tajnica Jennie Suvak, 1415 E. 51 St., EN 1-8104, blagaj-ničarka Josephine Orazem-Ambro-žič, zapisničarica Angela Virant, nadzornice: Mary Bradač, Rose L. Erste in Frances Okorn, rediteljica Mary Pristov. Seje se vršijo vsako drugo sredo v mesecu v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

"Svob. Slovence" št. 2 SDZ

Predsednica Nežika Kalan, 1007 E. 74 St.; podpredsednica Jennie Skuk; tajnica Josephine Petrič, 101 E. 225 St., RE 1-6316; bla-gajničarka Mary Somrak, 996 E. 74 St.; zapisničarica Albina Brajdčič; nadzornice: Albina Brajdčič, Jose-phine Razinger in Elizabeth Belay. Vsi slovenski zdravniki so dru-štveni zdravniki. Seje se vršijo vsaki drugi četrtek v mesecu ob 7.30 uri v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Pevski zbor "Slovan"

Joseph Durjava, predsednik; Jo-seph Ivančič, podpredsednik; Wil-liam K. Gabrenja 19711 Mohawk Ave., KE 1-6829, tajnik in blagaj-nik; Ciril Obzih, zapisničar; nad-zorni odbor: Andrew Ogrin, Milan Urbančič in Frank Urbovčič; arhi-var Joseph Ivančič, pevovodja An-ton Schubel. Pevske vaje se vršijo vsaki terek zvečer ob osmih v AJC na Recher Ave. Redne seje se pa vršijo vsaki

drugi terek vsakega drugega me-seca.

"Washington" št. 32 ZSZ

Predsednica Antonia Tomle, pod-predsednica Anna Vadmal, 15815 Arcade Ave., IV 1-3919, zapisničar-ica Anna Zaic, nadzorni odbor: Frank Moro, Frank Fende in Mary Božič; zastopnica za Sans št. 48 Mary Božich. Seje se vršijo vsaki tretji petek v mesecu v Slov. del. domu na Wa-terloo Rd.

"Waterloo Camp" št. 281 WOW

Walter Lampe, predsednik; An-ton Novak, podpredsednik; Edward Rozance, 15216 Lucknow Ave., tajnik; Vincenz Godina, blagajnik in zapisničar; John Rozance, spremljevalec; Peter Bukovnik, bolniški nadzornik; nadzorniki: Frank Stupar, Frank Puskarič, Val-entine Malnar. Seje se vršijo vsaki drugi četrtek v mesecu v SDD na Waterloo Rd. Assesment se pobira tudi vsakega 24. v mesecu v SDD, razen če pade na nedeljo ali praznik.

"Zavedni sosedje" št. 158 SNPJ

Predsednik Frank Zagar; pod-predsednik Frank Mišič; tajnik Charles Zele, 20970 No. Vine St., KE 1-4640; blagajnik Andrew Ogrin; zapisničar John Ludvik; nadzorni odbor: Frank Matko, predsednik, Mary Segulin in An-gela Ogrin. Seje se vršijo vsaki zadnji petek v mesecu ob 8. uri v AJC na Recher Ave.

"Združeni bratje" št. 26 SNPJ

Joseph Godec, predsednik; John Krebely, podpredsednik; Peter Ster, 19302 Arrowhead Ave., KE 1-5773, tajnik; nadzorniki: John Kikol, John Zaman, John Krebely; John Bohinc; zapisničar. Seje se vršijo vsako prvo soboto v mesecu ob 7. uri zvečer v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

"Ženski odtsek farme SNPJ"

Predsednica Antonia Tomle, pod-predsednica Frances Henikman, tajnica in blagajničarka Mary Zam-an, 484 E. 149 St., IV 1-4871, zapisničarica Victoria Poljšak, nad-zornice: Jennie Gerchman, Jennie Leskovec in Frances Zorman. Seje se vršijo vsaki zadnji četrtek v mesecu v Slov. del. domu na Waterloo Rd. ob 7.30 uri zvečer.

ZARADI KRIVEGA PRICEVANJA

Dne 8. aprila so sedeli na za-tožni klopi pred okrožnim sodiščem v Ljubljani kmet-zadruž-nik Alojzij Jagodič iz Podgorice pri Grosupljem ter odvetnika dr. Vladimir Kreč in dr. France Lo-kar. Navedeni so obtoženi, da so 27. novembra 1951 krivo pričali pred sodiščem v zadevi izstopnih izjav iz kmečke obdelovalne za-druge v Šmarju.

Dr. Kreč se je pred sodiščem obnašal tako, da ga je moral predsednik strogo opomniti, naj se vede dostojno. Obramba je navajala, da je zapisnik sodnega postopka z dne 27. novembra 1951 nepopoln ter zahtevala za-slišanje vseh sodnikov in javne-ga tožilca, ki so bili takrat na obravnavi.

Ker sta bila predsednik in javni tožilec na prejšnji obravnavi in sedaj ista, je sodišče sklenilo, da se spis predloži predsedniku Okrožnega sodišča in obravnava preloži za nedoločen čas. V. (Po "Slovenskem poročevalcu")

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje: JOHN RENKO 1016 East 76th Street UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje: JOHN STEBLAJ 26851 Oriole Avenue REdwood 1-4457

Za newburško okrožje: FRANK RENKO 11101 Revere Avenue Diamond 1-8029

AKO TRPITE

vsled revmatizma, sciatičke, hrtboba ali bolečega mišičevja, pridite k nam, da vam pomagamo z zdravljenjem z tero-mehaničnim sredstvi. Masiranje proti glavobolu.

DR. A. J. SYLVESTER D. M. M. 15335 WATERLOO RD., v poslojpu SDD Uradne ure: ponedeljek, terek, četrtek in petek, od 7. do 9. ure v soboto od 2.30 do 5. pop.; zv. od 5. do 8. tel.: IV 1-5555

DR. J. MAL:

Roka pravice v davnih časih

(Nadaljevanje)

Posebno pogostne so bile tako imenovane zrcaine kazni: kdor je po krivem prisegel, temu so odsekali prsežne prste desnice, ponarejevalcu denarja so noveč vzgali na čelo, kdor je pisal laž-ne listine in pisma, ta je bil ob roko (tudi duhovnik, ki mu je škof moral prej odvzeti svečeniš-tvo), kdor je sodil, ne da bi imel pravico za to, temu so odrezali jezik. Glede slednje kazni in tudi glede nekaterih drugih se zdi, da je ostalo večinoma prt grož-nji in zastraševanju. Na vzhodu pa je bila odspitev zelo običajna kazen. Drugod si je moral obso-jenec sam odrezati uho. Bogatin se je mogel v mnogih primerih odkupiti, a je postal zato brez-praven: še vedno se je moral zagovarjati zaradi morebitne ob-tožbe, sam pa kot brezpraven ni mogel nikogar tožiti ali iškati pravice pred sodiščem, ni mogel imeti jeroha, izločen je bil iz pra-va in iz občestva krščanstva pred duhovskim in svetnim sodiščem.

SODNIK IN POROTNIKI

Sodnik prvotno pri sojenju ni sodeloval. Kot predstavnik sodne oblasti je razpravljal le vodil, gledal, da se ni kršil red in mir pri sodišču ter je le razglasil sodbo, kakor so pač razsodili porotni-sondiki odtosno v najstarejši do-bi celokupna občina sama. Sele prodirajoče rimsko pravo je ob koncu srednjega veka zabrisalo te meje in je odslej dalje sodnik tudi sam izrekal sodbe.

Sodniški položaj so visoko ce-nili, saj predpisuje Dušanov za-konik (čl. 111), naj še vlastelino, ki je osramotil sodnika, vzame vse premoženje, če je pa to bilo sode, naj se poruši in poleni. Po istem zakoniku so bili sodniki od vladarja neodvisni in obezani potovati po svojem sodnem okraju, da se sami poučujejo, pa dajejo pravico ubogim in obne-moglim. Tudi nemške pravne knjige obvezujejo sodnike, naj pred vsemi drugimi zaslišajo vdove, sirote in uboge ljudi.

Kadar je zasledoval zločinca, je moral sodnik pred zaprto hišo trikrat glasno zaklicati, naj mu odpro, šele potem je mogel pre-iskati hišo. Na starem ljubljans-kem rotovžu, ki ga je leta 1484 začel zidati Peter Bezlaj, je sli-kar Anton Jerič (Gerici) na pro-čelju opodobil dr. Salomono-vo sodbo ter razsodbo perzijske-ga kralja Kambiza, ko ukazuje odreti krivičnega sodnika, s kožo pa preobleči stol, na katerega posadi njegovega sina z naroči-lom, naj sodi pravično.

Kakor že prej povedano, so pravdorek izrekli sodni prisedni-ci, sodini ali porotniki (rota—staroslovenska prisega, odtod tu-di Rotišče pri Gospesveti, Rotna vas—Rotendorf v Zg. Juljski dolini ter najbrž tudi večina kra-jevnih imen Rottenstein po Ko-roškem). Če so porotniki opro-stili koga, ki se je zanj pozneje izkazalo, da je kriv, je srbski Dušanov zakonik obsodil vsake-ga na globo 1000 perper; takim porotnikom v bodoče ni šla vera in se nihče od njih ni smel oženiti. Po nemškem običajnem pravu je bilo teh sodnih prisednikov ponavadi 12, katerih vsaki je imel

svojo posebno klop, na kateri so sede sodili, stoječ pa ugovarjali. Kadar je stranka porotnika ob-dolžila, da je vedoma nepravilno glasoval, je moral pri višjem so-dišču priseči, da ne ve za boljši pravdorek. Če pa ni maral prise-či, so mu odsekali roko, ker je kljub svoji prisegi nepravilno sodil.

(Dalje prihodnjiti) PRODA SE FLANCE - PARADIŽNIKE, KI SO POSEJANI V POGNOJENI ZEM-LJI V LONCHII. Za podrobnosti pokličite LOUIS PEČENKO 3197 Richmond Rd., KE 1-4206

For your VACATION welcome to CHRISTIANA LODGE Slovenian Resort. The Hotel has 30 rooms with connecting show ers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder. CHRISTIANA LODGE DOMINIK KRASOVEC, Prop. P. O. Edwardsburg, Michigan Phone 9126 F5

STANOVANJE V NAJEM ODDA SE STANOVANJE petih lepih opremljenih sob: vse nanovo dekorirano. Vse udobnosti. Pokličite vsak čas. KE 1-1765

IŠČE SE STANOVANJE ZAKONSKA DVOJICA srednjih let, brez otrok, želi do-biti stanovanje s 3 ali 4 sobami v slovenski naselbini med E. 55 in E. 79 St. Kdor ima za oddati naj pokličite po 5. uri popoldne. EN 1-7928

HIŠE NAPRODAJ HIŠA ODPRTA NA OGLED od 5. do 8. ure Na 6403 Dibble Ave. Za eno družino, 8 sob. 4 spalnice, kopal-nica zgoraj. Klet pod vso hišo in gorkota na plin.

DELO DOBIJO ŽENSKE DELO ZA MLADE ŽENSKE IZKUŠNJA NI POTREBNA. SPLOŠNO TOVARNIŠKO Morate govoriti nekoliko angleščine. Plača od ure in nadurno plačilo. KROMEX CORP. 880 E. 72 ST. severno od St. Clair Ave.

DELO DOBIJO MOŠKI FORD MOTOR CO. 17601 Brookpark Rd. Cleveland, Ohio

sedaj intervjuira moške, ki ima-jo nekoliko izkušnje v livarskem delu. Prošeni ste, da se osebno zglasite v našem uposluževalne-mu uradu na Engel Rd., južno od Brookpark Rd. Urad je odprt od 8. zj. do 5. pop. vsak dan od ponedeljka do petka.

DELO DOBIJO MOSKI

"OLIVER" potrebuje Operatorje za BULLARD MACHINES TURRET LATHES (Large and Small) ENGINE LATHES RADIAL DRILL PRESSES DRILL PRESSES (Single Spindle) OXYGRAPH CAMOGRAPH PRESS POMOČNIKE WASHING MACHINE MILLING MACHINE VERTICAL-HORIZONTAL POWER SAW OPERATOR ASSEMBLERS

Incentivna plača takoj od začetka na incentivnem obratovanju zgornjih del.

Plačane počitnice in prazniki, klavzula o življenjskih stroških, avtomatična progressivna plača do maksimuma. Morate biti pripravljeni delati prvi, drugi in tretji shift. 5% premija za 2. shift. 10% premija za 3. shift. Employment urad odprt dnevno od 8. do 4.30 zvečer, ob sobotah od 9. do 12. opoldne.

The Oliver Corp. 19300 EUCLID AVE. KE 1-0309

TAPCO Uposluževalni urad ob odprt za intervju v soboto od 8. zj. do 4. pop., poleg stalnega teden-skega reda od 8. zj. do 5. pop. in v nedeljo od 8. do 4. VSE VRSTE TOOLROOM DELAVCI ENGINE LATHE OPERATORJI TOOL GRINDERS BULLARD OPERATORJI TURRET LATHE OPERATORJI SHAPERS MILLING MACHINE OPERATORJI SURFACE GRINDERS

Prosimo prinesite izkaz državljanstva. Morate biti pripravljeni delati katerikoli shift. Stalno delo; visoka plača od ure; prilika za napredovanje. THOMPSON PRODUCTS, INC. 23555 EUCLID AVE. (Cleveland tranzitni bus št. 28)

TEKOM ČASA, ko se zobozdravnik nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se iz-sello, dočim

JANEZ JALEN OVČAR MARKO

POVEST

(Nadaljevanje)

Marko in Manica. Za mamimo obletnico sta šla pred poldnev v Reber in prenesla polno naročje resja in kurjice. Kako so težko čakali, da je Rozalka pospravila pri ognjišču, in kako so skrbno pletli venec za na grob mami. Otroci.

"Le nekaj let, samo, če je količkaj mogoče," je znova zaprosil in videl, kako bi bilo, če bi ga ljubi Bog uslišal:

"Marko vse vidi in natančno razloči. Kako je razlagal sestricama, da je sedem sort resja: belo, ki ima najbolj živo zelene lističe in ga dobiš samo pod Skokom, pa še tam težko; rožnoderdeče na tri sorte cvete, ognjeno-rdeče na dve; in sedmo je kakor kri, na Voglu, kjer pot v planino preide s trave v meli, ga je največ. In kurjice: že sedaj ve, ka-

tere bodo ostale bele in katere bodo v soncu pordele. Sam tega nisem nikoli opazil, pa je res.

Marko! Zrastel je postavno; še Primož ni bil v teh letih tako močan. Kako bi ga izučil in v poštenosti utrdil.

Ljubi moj Bog! Samo še letos naj ženem v planino. Marko bi šel z mano. Ne bo ga boljšega ovčarja v naših planinah, tako bi mu vse razkazal."

Se bolj kakor odraščajoči Marko sta ga skrbeli dekletci:

"Rozalka je vsa mama. Postavo ima njeno, obraz njen, njene temne lase, in hodi kakor je hodila ona. Tiha in krotka bo in pridna kakor čebela; že sedaj se suče okrog ognjišča, kakor se ne zna še vsaka omožena ne.

Če se nerodno v koga zagleda? Oooo! Bog ne zadeni! Kako lahko bi nase pozabila, ali pa se bi

zagrizla v trpljenje, kakor se je mama."

Svetlolaso, razkodrano Manico je imel najrajši: "Le od kod se je vzela ta otročiček, da je tako podoben moji rajnici. Ali bo do-rastla do njene moči? Komaj. Ali bo ostala kakor kaka grajska spletna? Težko, da bo za trdo delo. Kdo ji bo služil kruha? Jaz bi jo dal vadit šivanja. Ali bo Marko zmogel, čeprav bi hotel?"

Manica! Še deset let nima, pa poje, kadar je vesela, kakor nobena pevka na kornu ne zna tako. Revica! Najmanj žaluje za mamico, pa jo čaka najhujše.

Pred svečnico, tisti dan je stresla iz napol odprte bele kurjice otrplo čebelico in se ni mogla načuditi rjavim hlačkam na zadnjih nožicah—na resju nabranem cvetnem prahu. Dihala je v njo, dokler ji ni zaplesala na roki. Kako je šele plesala, se vrtela, vzklakala in se veselila sama. Spustila jo je skozi okno, da bi zletela domov v panj. Zjutraj jo je našla na vrtu v snegu, jo prepoznala po cvetno napršenih nožicah. Misil je otrok, ki ne ve, kaj je smrt, da jo bo zopet ogrel. Skoro ji je sapa pošla; nič in nič, še peč ni pomagala. In si je izmislila: zavila jo je nazaj v beli cvet, jo obdala s resjem in nesla pokopat v Reber, v najbolj goreč grm resja za Krniškim robom.

Kako ne boš vesel otroka s takim srcem.

Se Volkun, še pes nori z njo, z Manico, in je žalosten z njo. S povešenim repom je šel za pogrebom na Reber."

Jernej se je spomnil, da se je v molitvi raztresel, in se je sam nase pojezil: "Skoro z obema že stojim v grobu, pa posvetne mar-nje preiščujem, namesto da bi molitev pel. Oče naš, kateri si v nebesih—"

Pa ni domolil rožnega venca. V bolečinah prečuta noč ga je zmožla. Zadremal je in sanjal o resju, ki cvete na sedem sort, nedolžnobe in krvavoderde. In je hodil v sanjah—mlad—med Krniškim robom in Stražo in slišal brneti od daleč nekje kolovrat in peti svoje dekle, svojo rajnico—mlado, sam mlad, čeprav je v resnici stal že skoraj z obema v grobu.

Izpred hiše so odfrčali vrabci in ščinkavec se je preletel s česnje v smreko.

Volkun je dvignil glavo in narahlo zarenčal. Jernej, naglušen od starosti, se ni predramil.

Volkun je vstal, stopil pod okno, renčal čimdalje bolj glasno, dokler ni izbruhnil mogočno in nizko: "Hov, hov. Hrr—"

Jernej se je zbudil in ugledal pod oknom črnkast ženski obraz, Rotijo: "Preklicana babnica," je zamrmral nehote. Kakor bi bil najrajši odprl Volkunu, da bi jo odpodil, se je vendar potajil in ukazal psu: "Tih!"

Sivec se je zategnil v kot in je še vedno nejevoljno renčal, zalajal pa ni več, še takrat ne, ko je vstopila Rotija, visoka in močna ženska, cel moški. Tudi govornila je z nizkim glasom: "Kakor sam satan se vedno zažene vaš pes proti meni, čeprav ga nisem nikoli razdražila. Tako me sovraži, da še kosti ne pobere, če mu jo vržem."

"Dober nos ima, pa morebiti ovoha tudi misli," jo je zboldel Jernej. "Kosti mu pa ni treba nič več metati, se ne bo pritaknil nobene; še klobase ne vzame od nikogar. Sem ga odvadil, da je varen pred mišjico."

Rotija je pazno ogledovala starega pastirja. Ne samo ona, ki si ničesar ni bolj želela, vsak, kdor bi bil videl Jerneja, bi bil razsodil: "Ta ne bo več gnal jarcev čez Vrh." In Jernej sam je to najbolje vedel, pa Rotiji, ki je prišla nalašč zato, da ugotovi, kako je z njim, bi tega ne bil priznal za vse na svetu ne.

"Oh, no. Sem slišala, da ste nekaj bolni."

"Po udih me trga. Vreme se bo spremenilo."

"Kaj pa leta, oča, leta?"

"Ko sonce zemljo presuši, bom šel še kakor gams po robih."

"Pravijo, da bo letos trda planina."

"Sem več trdih prepasel kakor mehkih."

"Oh, no. Saj vam zdravja želim," se je lagala. "Pa, če bi vendar ne mogli prevzeti Podlipnikovih jarcev?"

"No, kaj, če bi ne mogel."

"Našemu Matevzu je pozimi volk psa raztrgal."

"Dober pes je bil. Zakaj ga ni zapiral?"

"Sedaj je, kar je. Drugega bo moral dobiti."

"Ga ne bo lahko."

"Vem, vem. Zato sem prišla. Če bi vi— Oh, no."

"No, kaj. Če bi jaz?" se je že močno vznemirjal Jernej.

"Če bi vi le ne mogli več gnati v planino."—Besede ji kar niso hotele iz ust.—"Volkun preveč poje, da bi samo okrog hiše postopal. Prašička, jesenca, vam rada dam zanj, ga boste kar z istim prerediti, kakor Volkuna."

"Volkun ni in ne bo naprodaj nikomur." Še je potlačil togoto, ki ga je čimdalje bolj grabila.

"Vam dam še enega klozliča."

"Ali razumeš, kaj je ne?"

"Oh, no. Oča! Meni se pa zdi, da vi le ne boste mogli več čez Vrh; posebno ne s Podlipnikovim tropom, v katerem je do petsto voln. Kaj pa, ko bi pasel pri Podlipniku naš Matevz in vaš Marko pri Blažniku, kjer jih še dvesto ni, in bi se skupaj držali Matevz, Volkun in Marko."

"Da bi Volkun in Marko podpirala lenoba tvojemu fantinu. Ne boš!" Tako je vzrojil, da je kosmatinasti krašovec zarenčal in pokazal zobe. Jernej ga ni slišal. Rotija pa je previdno pri-jela za kljuko; ni zaupala psu.

"Ne boš, babnica. Sova najrže sorte, ki mi hodiš pri belem dnevu v hišo smrt skovikati," je mislil. Rekel pa: "Seveda. Tvoj pri Podlipniku, Marko pri Blažniku, ko bi komaj sebi zaslužil suhega kruha, delal pa s psom za oba. Rozalka in Manica naj pa slamo s strehe jesta. Ali je imaš, ali je nimaš. Pameti!"

Strup je siknil Rotiji z jezika, strup, ki je bil že dolga leta stisnjen v njej: "O, vem, da te skrbi, stari. Pa bi bilo lahko drugače, ko bi bil Primož vzel mene namesto Majdleno."

Jernej se je pognal proti njej, pa je od bolečin omahnil nazaj. Pes je znova zalajal, vendar se ni upal prestopiti. Nestrpno je čakal gospodarjevega ukaza. Res je Jernej zavpil v nizki hiši tako glasno, da bi se razleglo z gore v goro:

"Volkun! Kolji!"

Kakor bi se bil odtrgal vrag z verige, se je pognal kosmatinec za Rotijo in je butil, ne v njo, v vrata in jih sam sebi pred nosom zaprl. Pripri pa je gubo kri-la, ki jo je odtrgal in renče raztrgal na drobne kosce.

Takrat se je prestrašil Jernej svoje zmote. "Hvala Bogu, da je dovolj hitro odnesla pete. Naravnost za grlo bi jo bil pograbil pes." Spomnil se je, da se je v jezici zarekel, in je ukazal "kolji" kakor na volkove, in se "zapodi" kakor, če so cigani postopali okrog tropa.

"O, ljubi moj Bog!"

Od svetega Antona naprej je vsak dan od jutra do večera sijalo sonce. Reber je bila že o sve-ti Neži vsa kopna. Po polju pa so se še po svečnici tiste dni v sencih belili snegovi.

Na delopust k cvetni nedelji je začel jug tiščati izza Svetega Jošča oblake in jih gnal vso noč, da je bila na praznik zjutraj vsa Dolina zatlačena z njimi in v Kleku vse v meglah.

Sonce se ni več pokazalo.

Na svečnico pride medved iz brloga. Če sije sonce, se zavleče nazaj, če pa je mračno vreme in mrz, ostane zunaj; zgodnja pomlad bo.

Mraz je zopet pritisnil.

Nobena bečela ni zletela iz pa-

nja; samemu sebi je cvetelo re-je.

Proti poldnevu so utihnili tudi ptiči, ki so prejšnje dni veselo poletavali okrog hiš. Neopazeno so si iskali po grmovju in po lo-pah hrane. Po polju pa so se oblastno prepeljavale med lipami in hrasti vrane, ki so dolgočasno krakale v pusti dan.

Na stogovih so se pa pripravle spake: šrak, šrak, šrak.

"Sneg bo."

Malo pred poldnevom so oživele steze in pota, ki peljejo od cerkve na Rodinah.

Minila je maša.

Hrašani so odhajali mimo Hri-ba čez veliko cesto in naprej po lepo zvoženi poti. Studenčani so zavili domov po kolovozu skozi Jarše. Najbolj goste so bile vrste na krniško stran; saj so skoraj vsi ljudje morali domov skozi Krnice; vse zgornje vasi rodinske fare.

Razvrstili so se po poti in po zgornji in po spodnji stezi. Otroci, katerim je bilo hudo, ker niso nosili beganic, so udarili za plot na Reber med resje in kurjice. (Dalje prihodnjič)

B. J. RADIO SERVICE
SOUND SYSTEM
INDOOR — OUTDOOR
Prvovrstna popravila in vseh vrst radio aparatov
Tubes, Radios, Rec. Players
Vse delo jamčeno
1363 E. 45 St. — HE 1-3028

Zakrajsek Funeral Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 1-3113

PERUTNINA
17330 BROADWAY, MAPLE HEIGHTS
V zalogi imamo vedno mlade piščance in vseh vrst perutnine. Se priporočamo za svatbe, bankete in razne druge prilike. Pridite in si izberite.
Prodajamo tudi na kose rezane kokoši (cut-up poultry)
ANDY HOČEVAR in SINOVI
TEL. v irgovini: Montrose 2-2330—na domu: Montrose 2-2912

STAKICH FURNITURE CO.
Quality at a Price — Easy Terms
JAMES D. STAKICH, lastnik
IV 1-8288 16305 WATERLOO RD.

Drive Wheels Power Spaced

An exclusive feature on the tractor shown above, is the changing of wheel tread spacing with the power of the engine which permits the spacing of wheel tread to any position you select. In the barn yard or on the job it's safe, simple and convenient. By easing three eccentrics, the power of the engine slides the wheel disc on spiral rails in the rim. Adjustable stops check the spacings and lock the wheel in place. Without loss of time, increased earnings are made with economical row spacings, which conserves the properties in the soil by using every available inch of the field for productive growth. Drive wheels that are power spaced in less than five minutes are a feature of tractors manufactured by Allis-Chalmers and designed for the CA and WD agricultural models.

VAS MUČI REVMAZEM?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.
Vprašajte nas.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

FURNACES
New Used
OPREMITE VAŠ DOM Z **MODERNO GRELNO NAPRAVO!**
Inštaliramo forneze samo najbolj znanih izdelkov—na PLIN - OLJE - PREMOG
Izvršimo vsa popravila na starih fornezih vseh izdelkov. Delo vedno v vaše popolno zadovoljstvo—Cene zmerne. DAMO PRORACUN BREZPLAČNO Za jamčeno delo pri inštalaciji novega ali popravilu starega fornca, se obrnite na slovensko podjetje
BELL - AIR HEATING CO.
BAHN BROS., lastniki
33 S. Glenwood Ave., Niles, O.
tel. Niles 2-7919

Dva pogrebna zavoda za zanesljivo izkušeno simpatično pogrebniško postrežbo po CENAH, KI JIH VI DOLOČITE pokličite
A. GRDINA & SONS
FUNERAL DIRECTORS
1093 EAST 62ND ST.
H. Enderston 1-2018 - K. Kramar 1-5887

CHICAGO, ILL. FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL
DEarborn 2-3179

MARRIAGES PERFORMED
HAROLD E. JAEGER
Justice of the Peace
5939 W. CERMAK ROAD
CICERO, ILLINOIS
Townhall 3-3639

FEMALE HELP WANTED
COMPANION needing home, share 2 room apartment, with elderly woman. Plain cooking, small salary.
Bittersweet 8-1151

REAL ESTATE FOR SALE

OAK PARK—Corner lot, 8 rooms, 1½ baths, Nat'l fire place, automatic stoker and hot water heater, some decoration required, allow accordingly. Near schools and shopping district.
Call EUclid 3-0383

BUSINESS OPPORTUNITY
Good buy — CANDY STORE — Good steady trade. Corner location. 4 room apartment. Illness forces sale. Favorable lease.
Whitehall 4-9313

RESTAURANT — Established business. Sold for sacrifice due to other interests.
Call Humboldt 9-4280, after 11 — Rogers

Good chance to buy RESTAURANT, right opportunity for a couple. Best offer.
Avenue 3-9844
After 11 a. m.

WANTED TO RENT
3 RESPONSIBLE Adults and baby need 2 bedroom unfurnished apartment. S. or S.W. Can provide refrigerator and stove. Moderate rental.
REliance 5-2770

RESPONSIBLE Personnel Manager, wife, no children, need 3-4 room unfurnished apartment, with refrigerator and stove. N. or N.W. suburbs preferred. Moderate rental.
SUPERior 7-6200 extension 2995
N. D. Rankine

STORE with Machine Shop in rear. 6 room apartment 2nd floor. All brick on stone foundation. Oil heat. W. Madison opposite Stadium.
1815 W. Madison St.
SEeley 3-0418

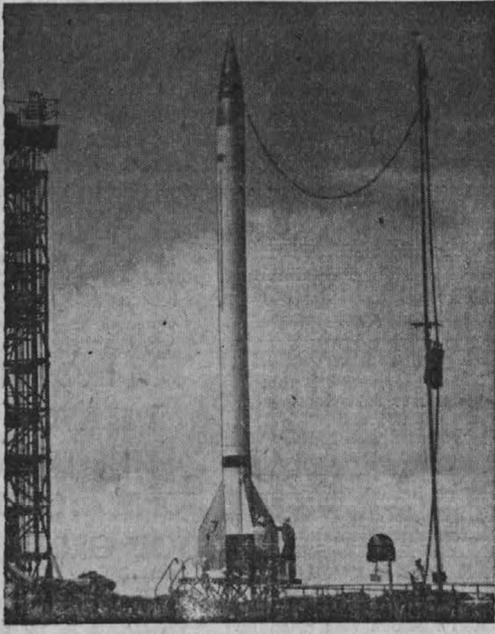
RESPONSIBLE Middle-aged Couple need 3½-4 room heated apartment, no children or pets, any good location. N. or N.W.
MUIberry 5-1506

RESPONSIBLE Couple, 2 children, need 4-5 room apartment. N. or N.W. Moderate rental.
GRovehill 6-6758

RESPONSIBLE Couple, child urgently need 4-6 room unfurnished apartment, N. or N.W. Moderate rental.
GRaceland 2-2293

GIVE TO CONQUER CANCER

AMERICAN CANCER SOCIETY
Don't gamble with fire—the odds are against you!

VIKING NO. 7

135 miles straight up, at 4,100 miles per hour!

- ▶ It's Zero Minus 20. Seconds are ticking away as the crew of Navy technicians applies the finishing touches to Viking No. 7. History is about to be made!
- ▶ Zero Minus 10. The site is cleared of all living things, for the blast of the rocket motors will bathe the area in smoke and flame.
- ▶ ZERO—ZERO! Tension is at a fever pitch! Only the whisper of a breeze through the gantry suggests motion.
- ▶ Then Suddenly—with a blinding flash and a mighty roar the rocket comes alive, in an orange and white blanket of smoke and flame.
- ▶ And Slowly—ever so slowly, the needle-nosed monster rises from the launching platform. Five and one-half tons of steel lifted straight up, by some hidden force.
- ▶ Now Viking No. 7 Begins to Climb. 100 feet, 1,000 feet, 10,000 feet in a matter of seconds! Screaming straight up into the heavens at the unearthly speed of 4,100 miles per hour, to reach a height of 135 miles and break all existing altitude records.
- ▶ Triumphs of American Military Research—like this, mean that we are determined to stay out in front in the race for supremacy of the skies. For knowledge gained from research like this may one day be used to keep the peace.
- ▶ But You and Eighty-three Million intelligent, thrifty Americans like you are helping keep the peace, too. For your regular purchase of U. S. Defense Bonds backs up this kind of defense research. And remember—U. S. Defense Bonds are as safe as America!

The U. S. Defense Bonds you buy give you personal financial independence

Don't forget that bonds are now a better buy than ever. Because now every Series E Bond you own can automatically go on earning interest every year for 20 years from date of purchase instead of 10 as before! This means that the bond you bought for \$18.75 can return you not just \$25—but as much as \$33.33! A \$37.50 bond pays \$66.66. And so on. For your security, and your country's too, buy U. S. Defense Bonds now! Bankers recommend them as one of the safest forms of investment.

Peace is for the strong... Buy U. S. Defense Bonds regularly!

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST

